

Amerikansk angst

Timningen var perfekt. Just när president Bush var på avskedsbesök i Europa reste jag till Washington DC tillsammans med en handfull landsmän för att delta i ett seminarium om Finland, Skandinavien och Förintelsen. Förhoppningsvis fyllde seminariet sin funktion. Det är fortfarande svårt för amerikanerna att förstå hur en demokrati som Finland kunde kämpa på samma sida som Hitler. Och att begripa att dess judiska befolkning precis som alla andra finländare fyllde sin medborgerliga plikt och mangrant ställde upp för att försvara sitt land trots vapenbrödrskapet med Tyskland.

Vistelsen på Nya kontinenten ledde osökt tankarna till de utmaningar som Förenta staterna står inför. Européerna har alltsedan slutet av 1700-talet uppfattat Nordamerika som framtidslandet, som en vildvuxen men dynamisk front för den västerländska civilisationen, ja, ofta också som en grotesk blandning av högt och lågt, gott och ont, rätt och fel.

Sista eftermiddagen satt jag utanför Thomas Jefferson Memorial och blickade rakt norrut där Vita huset skymtade bakom lummiga parker och det jättelika Washingtonmonumentet. Vyn var en perfekt manifestation över det amerikanska imperiet – symmetrisk och klassisk arkitektur, magnifika minnesmärken över frihetskämpar och upplysta statsmän.

Dessvärre stämde impressionen inte riktigt ihop med den angst som mötte mig varje gång jag knäppte på hotellets tv, som visade inhemska nyhetssändningar som inte syns i Europa. Motgångarna i Irak, den stagnerande ekonomin och den minutiösa uppföljningen av inhemska naturkatastrofer har tydligt ökat på irritationen. Samtidigt har oljepriset skjutit i höjden, vilket om något uppfattas ett hot mot amerikanernas heliga rätt att få köra så mycket de vill med sin egen bil. Och till råga på allt utkämpar presidentkandidaterna McCain och Obama varje dag en verbal duell i offentligheten om landets framtid.

Kanske amerikanerna är så avtrubbade av alla sina superlativer att allting måste beskrivas med stora bokstäver. Hur som helst finns orsak till besinning. ”Det förlovade landet” har alltjämt många trumfar på handen. Arbetslösheten och inflationen är ännu på klart lägre nivå än 1980 då landet drabbades av en verklig lågkonjunktur. Det finns inte heller tecken på att investerare, uppfinnare, konstnärer eller vetenskapsmän skulle ha mist sitt intresse för Amerika.

Och framför allt, i motsats till alla andra stora nationer har Förenta staterna en mycket gynnsam befolkningsutveckling. Folkmängden ökar fortfarande i rask takt tack vare en hög nativitet och immigration. Landet kommer med andra ord även under de närmaste decennierna att ha tillräckligt med arbetskraft och mänsklig energi för att hålla igång den inhemska produktionen och konsumtionen. Nästan helt oberoende av hur dåliga presidenter amerikanerna väljer åt sig även framöver ...

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 24.6.2008